

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Фармацевтична компанія «Фармак»
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ III Всеукраїнської науково-методичної конференції

(Шостка, 19 квітня 2018 року)

Суми
Сумський державний університет
2018

ДЕЯКІ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Л.Л.Томашевська

Шосткинська загальноосвітня школа I–III ступенів № 4

lartom1967@gmail.com

Критичне мислення передбачає неупереджене дослідження предмета або проблеми. Процес починається з визначення того, що ми вже знаємо з того чи іншого питання, та чого належить навчитись. Потім слід приступити до вільного виявлення фактів і розгляду варіантів, і в кінці перейти до заснованого на цих фактах осмислення. Потім порівнюються інформація, зокрема й упередження і забобони як власні, так і інших учнів, і фахівців, й виробляється основа для власного судження. Коротко кажучи, я навчаюсь, коли обговорюю, дискутую з моїми однокласниками. Мої однокласники навчаються, слухаючи мене, реагуючи та сприймаючи мої відповіді. Ми всі обдумуємо речі, працюючи разом. Як група ми можемо знати більше, знайти більше і мати більше ідей, ніж кожен/кожна з нас індивідуально. Застосовуючи наше власне мислення і розвиваючи власні погляди, ми починаємо розуміти проблему глибше. Те, чого ми вчимося досліджуючи, стає частиною наших думок швидше, ніж завчені слова, які ми швидко забуваємо. Це суть навчання для розвитку критичного мислення. Учні вчать думати у процесі мислення; вчитися через практику навчання; висловлюватися через практику суджень та оцінку цих суджень

Мозкова атака. Основне завдання використання методу - збирання якомога більшої кількості ідей, звільнивши учасників обговорення від інерції мислення і стереотипів.

Використовується з метою продукування найбільшої кількості ідей щодо вирішення певної проблеми. Учням пропонують згадати все, що вони знають або думають, що знають з певної теми. Обов'язковою умовою є запис усіх ідей, навіть суперечливих, відсутність їх оцінювання у процесі обговорення, класифікація ідей по закінченні обговорення. Мозкову атаку можна проводити фронтально з усім класом, коли ідеї записує вчитель на дошці (перевага цього способу – заощадження часу на уроці); індивідуально, у парах, групах.

Алгоритм проведення мозкової атаки на уроці в початковій школі.

Крок 1. Учитель оголошує тему або називає поняття, яке буде розглядатися.

Крок 2. Учитель записує тему посередині класної дошки або учні в групах, парах чи самостійно записують тему посередині аркуша паперу (ІМЕННИК)

Крок 3 Учитель говорить учням: «Пригадайте все, що ви ЗНАЄТЕ або думаєте, що знаєте з теми. Не оцінюйте думки: правильно чи неправильно, вірно чи невірно.

Крок 4 Учні називають, що вони знають з теми. Вчитель записує усі думки учнів на дошці, не коментуючи їх (правильно, неправильно), не ставлячи ніяких запитань. Якщо «мозкова атака» в групах чи індивідуальна, учні записують навколо теми все, що знають із запропонованої теми.

Крок 5 Учитель запитує: «Щодо якої інформації у вас може виникнути сумнів?». Напроти цієї інформації записує знак питання –? На цьому мозкову атаку можна завершити, оскільки завдання щодо актуалізації знань учнів з теми виконане, і можна продовжити класифікацією інформації.

Крок 6. Згрупуйте записану інформацію за певною ознакою

Після мозкової атаки учитель повідомляє, з якою інформацією учні мають знайомитися на уроці.

Аналізуючи все, що повідомили учні з теми, вчитель може зрозуміти, який навчальний матеріал вони засвоїли добре, яка інформація залишилася поза увагою.

Стратегія «Асоціативний куш» використовується для «входження» в тему, яка буде розглядатися у подальшому. На відміну від «мозкової атаки», де висловлені думки стосуються інформації з приводу певної теми (пригадайте, що ви ЗНАЄТЕ) метод «ґронування» спонукає учнів думати вільно та відкрито стосовно певного предмета, образу, теми, включаючи почуття, емоції, ставлення. Отже, цей метод стимулює нелінійну форму мислення – асоціативне мислення.

Алгоритм роботи за стратегією

Крок 1. Учитель (учень) пише тему – центральне слово (словосполучення чи фразу) посередині аркуша або на дошці.

Крок 2. Учитель пропонує учням записати слова та фрази, які спадають на думку, коли вони чують це слово.

ВЕСНА; птахи прилітають, сонце, тепло, зелене листя, хочеться гратися на вулиці, весело, тварини прокидаються.

Записати стільки думок, скільки дозволить час, або доти, доки вони не будуть вичерпані. Учитель просить учнів не обмірковувати, чому вам спало на думку те чи інше слово. Якщо слово прийшло у ваш мозок, значить для вас це якимось пов'язано з темою.

Крок 3. Коли всі думки записані, учитель пропонує учням встановити зв'язки між словами.

Потім можна перейти до обговорення цієї теми, написання твору тощо.

Таким чином вони приходять до ефективнішого використання свого мислення. Які виклики стоять переді мною, як учителем, який розвиває критичне мислення учнів. Працюючи над розвитком критичного мислення учнів, мені варто звернути увагу на власні стереотипи щодо професійної діяльності. Одна з найголовніших ідей – правильних відповідей може бути багато. Вчительська позиція не тільки не має заперечувати інших думок, а й стимулювати їхній пошук розвитку критичного мислення запитання мають відігравати іншу роль, – роль запуску процесу мислення, початку пошуку відповідей. Роль вчителя – позиція вдумливого помічника, який скеровує самостійну пізнавальну діяльність дітей та стимулює пізнавальну активність

Література

1. Путівник з розвитку критичного мислення в учнів початкової школи для вчителів / автори-укладачі: О. І. Пометун, І. М. Сущенко
2. Н72 Нова українська школа: poradnik dla vchytelja / Під заг. ред. Бібік Н. М. – К.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. – 206 с. ISBN 978-966-2432-43-5 Київ, 2017. – 96с